

NOT: Belediye bağlı kuruluşlarında görev yapan mufettişlerinin ek göstergeleri hakkında

T.C.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEğİŞİKLİğİ BAKANLIęI

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-4089920

07/07/2022

Konu: Belediye Bağlı Kuruluşlarında Görev
Yapan Mufettişlerinin Ek Göstergeler

..... SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜęÜNE

İlgi: 29.06.2022 tarihli ve 84398284-907.99-74413 sayılı yazı.

Genel Müdürlüğünüzde görev yapan bir mufettişin ek gösterge rakamına ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindięi üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 43 üncü maddesinin (B) bendinde, "*Ek Gösterge: Bu Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylıkları; hizmet sınıfları, görev türleri ve aylık alınan dereceler dikkate alınarak bu kanuna ekli I ve II sayılı cetvellerde gösterilen ek gösterge rakamlarının eklenmesi suretiyle hesaplanır. II sayılı cetvelde yer alan unvanlarda değişiklik yapmaya ve yeni unvanlar ilave etmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.*

Bu ek göstergeler, ilgililerin belirtilen sınıf ve görevlerde buldukları sürece ödemelere esas alınıp, terfi bakımından kazanılmış hak sayılmaz. Kurumların 1, 2, 3 ve 4 üncü dereceli kadrolarına atananlara uygulanacak ek göstergeler, ilgililerin daha önce bulunmuş oldukları kariyerleri ile ilgili sınıf veya ekli I sayılı Cetvelin Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (g) bölümünde belirtilen görevlerde kazanılmış hak aylık derecelerine göre alabilecekleri ek göstergelerden düşük olamaz..." hükmü,

Ekli I Sayılı Cetvelin I - Genel İdare Hizmetleri Sınıfı bölümünün (g) sırasında, "*En az üç yıl süreli yükseköğrenim veren fakülte ve yüksekokulları bitirerek mesleğe özel yarışma sınavı ile giren ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda (veya yüksek öğrenimli olup, özel kanunların öngördüğü şartları taşıyanlardan en az sekiz yıl mesleki görev yaptıktan sonra yine bu kanunların öngördüğü usule göre seçilerek) atanan Başbakanlık, Bakanlık, Müsteşarlık, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Bağımsız Genel Müdürlük ve Büyük Şehir Belediyesiyle Büyük Şehir Belediye sınırları içindeki ilçe Belediyeleri Mufettişleri..."* hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun 1 inci maddesinde, "*İstanbul Büyük Şehir Belediyesinin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.*

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü bu Kanunda İSKİ olarak anılır.

Genel Müdürlüğün hizmeti, İstanbul Büyük Şehir Belediyesinin görev alanı ile sınırlıdır. Ancak, şehrin yararlandığı su kaynaklarının korunmasına ilişkin hizmetler, büyük şehir belediye sınırları dışında da olsa bu kuruluş tarafından yürütülür. Ayrıca Cumhurbaşkanı anasistem ile ilgili başka belediye ve köylerin su ve kanalizasyon işlerini de bu Genel Müdürlüğe verebilir.

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi, İstanbul Büyük Şehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur. İSKİ personeli 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir." hükmü yer almaktadır.

Sayıştay İctihadı Birleştirme Genel Kurulunun 1/12/2011 tarihli ve E:2011/1, K:5333/1 sayılı kararında, "Anayasanın, kamu tüzel kişiliğinin (hükmi şahsiyetin) kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulacağını açık olarak belirttiği ancak, bu tüzel kişiliğe sahip genel müdürlükler arasında, müstakil genel müdürlük veya bağlı genel müdürlük gibi herhangi bir ayrıma gitmediği, uygulamada da, kamu tüzel kişiliğine sahip genel müdürlükler oluşturulurken, müstakil veya bağlı olmaları gözetilmeden hemen hepsinde, benzer bir teşkilat yapısı oluşturulduğu, buna bağlı olarak başta Anayasa olmak üzere, diğer mevzuatımızda da müstakil genel müdürlük ve bağlı genel müdürlük ayrımına yer verilmediği, bunların ayrı ayrı tanımlandığı bilinmektedir. Bu durum birer yerel yönetim olan büyükşehir belediyeleri sınırları içinde görevli ve 2560 sayılı Kanuna tabi olan Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlükleri için de geçerlidir.

2560 sayılı Kanunun 1'inci maddesinde "İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile koordineli olarak hizmetlerini yürüten, müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine haiz bir kuruluş olup personel statüsü bakımından 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek geçici 9 uncu maddesi hükümlerine, diğer işlemlerinde ise özel hukuk hükümlerine tabidir." denilmekte iken, 23/05/1984 tarihli ve 3009 sayılı Kanunun 1'inci maddesiyle yapılan değişiklik ile bu madde; "İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi, İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı, müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur. İSKİ personeli 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir." şeklinde değiştirilmiştir. Bu nedenle idarenin yapısını belirleyen organlarında ve görevlerinde hiç bir değişikliğe gidilmeksizin, ilk düzenlemede İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile koordineli olarak çalışacağı belirtilen İSKİ'nin, yapılan değişiklik ile İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı olduğu düzenlemesinin getirilmiş olması, müstakil olarak kurulan idarenin yapısı ve işleyişinin değiştirilmediğini göstermektedir. Bu çerçevede; 2560 sayılı Kanunun Genel Kurul başlıklı 4'üncü maddesinde "İstanbul Büyük Şehir Belediye Meclisi, İSKİ Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir." hükmü ile Yönetim Kurulu başlıklı 7'inci maddesindeki "Büyük Şehir Belediye Başkanı Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder." hükmü Büyükşehir Belediye organlarına ikinci görevler vermektedir.

Bahse konu idareler, kamu tüzel kişiliğine sahip olduğundan, başka bir anlatımla müstakil genel müdürlük statüsünde bulunduğundan, görevin yürütülmesi için alınan kararlarda her hangi bir makamın iznine, onayına ve denetimine tabi bulunmamaktadır. Bu idareler tarifeleri belirlemekte, kamulaştırma kararlarını kendileri almakta, bu kararların iptali ve kamulaştırma bedelinin artırılması için açılan davalarda hasım gösterilmekte, kamulaştırma bedelinin tespiti için açılan davaları yine doğrudan bunlar tarafından açılmakta, idarelerin yapmış olduğu herhangi bir faaliyeti nedeniyle Büyükşehir Belediyesi aleyhine açılan davaların, su ve kanalizasyon idarelerinin ayrı tüzel kişiliğe sahip olduğu gerekçesiyle mahkemece reddedildiği durumlar bulunmaktadır.

Merkezi idare içinde yer alan Bakanlıkların kuruluşunu düzenleyen 27/9/1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanunun 10'uncu maddesinde bakanlık bağlı kuruluşları, 11'inci maddesinde ise, bakanlık ilgili kuruluşları tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluşunu düzenleyen 5393 sayılı Kanunda, belediyeye bağlı veya ilgili kuruluş düzenlemesine yer verilmediği, Belediye teşkilâtı başlıklı 48 inci maddede belediyenin birimlerinin hangileri olduğu ve nasıl oluşturulacağı belirlenmiştir. Büyükşehir Belediyelerinin kuruluşunu düzenleyen 5216 sayılı Kanununda, bağlı kuruluş, ilgili kuruluş veya bağlı genel müdürlük tanımı veya ifadesi bulunmamaktadır." ifadesine yer verilerek bu belediye bağlı kuruluşlarının "bağımsız genel müdürlük" olduğuna karar vermiştir.

Sayıştay İctihadı Birleştirme Kurulu 1/12/2011 tarihli ve 5333/1 sayılı kararına esas aldığı Sayıştay 2. Dairesinin 31/5/2011 tarihli ve 34814 sayılı kararında da, "Bütçesi müstakil

olan ve belediyeden ayrı bir kamu tüzel kişiliği bulunan bu kuruluşu, müstakil bir Genel Müdürlük olarak kabul etmemek mümkün değildir.

Bir kamu idaresine bağlı olan, ancak müstakil bütçesi ve ayrı bir kamu tüzel kişiliği bulunan bir kuruluşun, hukukî statü bakımından müstakil olup olmadığını belirleyebilmek, "bağlı" sıfatının yorumuyla değil, ancak bu konudaki mevzuata müracaatla mümkündür.

Bu açıdan mevzuatımıza bakıldığında, bir genel müdürlüğün herhangi bir kamu idaresinin bağlı kuruluşu olmasıyla, o genel müdürlüğün müstakil olup olmadığı arasında bağlantı kuran ve bağlı kuruluşun müstakil sayılamayacağını ifade eden bir hükme rastlanılmamaktadır. Buna karşılık, pek çok bağlı kuruluşu müstakil genel müdürlük olarak kabul eden ve bu müstakil hüviyetlerine bağlı hükümler getiren çok sayıda düzenleme mevcuttur.

Mevzuatta belediyeler için "bağlı kuruluş" tanımı yapılmamışsa da, Bakanlıkların kuruluş ve görev esaslarını düzenleyen 3046 sayılı Kanundaki "bağlı kuruluş" tanımına bakılacak olursa, bu bağlılığın hizmet ve görev alanı yönünden bir bağlılık olduğu, kuruluşun karar ve faaliyetleri bakımından bağımsız olup olmadığı hususuyla bir bağlantı kurulmadığı görülmektedir.

Dolayısıyla, KOSKİ Genel Müdürlüğünün Büyükşehir Belediyesine bağlı olması da, onun müstakil genel müdürlük niteliğini ortadan kaldırmamaktadır. Eğer öyle olsaydı, pek çok Genel Müdürlüğü müstakil genel müdürlük olarak kabul etmemek gerekirdi. Bir örnek göstermek gerekirse, Devlet Su İşlerinin Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki 6200 sayılı Kanununun 1 inci maddesinde, "Yerüstü ve yeraltı sularının zararlarını önlemek ve bunlardan çeşitli yönden faydalanmak amacıyla Bayındırlık Vekaletine bağlı hükmi şahsiyeti haiz mülhak bütçeli "Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü" kurulmuştur." denilmek suretiyle, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Bayındırlık Bakanlığına bağlı olduğu açıkça belirtilmiş olmasına rağmen, bu Genel Müdürlük, mevzuatta ve uygulamada daima ve tereddütsüz olarak müstakil bir Genel Müdürlük olarak kabul ve telakki edilmiştir." denilmiştir.

Yukarıda yer verilen hükümler ve Sayıştay kararlarının birlikte değerlendirilmesi neticesinde, Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün "bağımsız genel müdürlük olduğu" ve burada 3. derece müfettiş kadrosunda görev yapan ilgilinin ek göstergesinin (2200) olması gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....

Bakan a.

Yerel Yönetimler Genel Müdürü